

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Inrichting repressieve brandweerbzorg

Regiobeeld 14 - Gooi en Vechtstreek

Inhoudsopgave

1	Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	3
1.1	Opkomsttijden	4
1.2	Samenstelling basisbrandweereenheden	6
1.3	Beschikbaarheid personeel	8
2	Inleiding	9
2.1	Inrichting van de repressieve brandweezorg	9
2.2	Opbouw van het regiobeeld	10
2.3	Beschrijving van de brandweer Gooi en Vechtstreek	10
3	Beoordeling van de regio	12
3.1	Opkomsttijden	12
3.1.1	Inleiding	12
3.1.2	Beoordeling op de toetspunten	13
3.2	Samenstelling van basisbrandweereenheden	20
3.2.1	Inleiding	20
3.2.2	Beoordeling op de toetspunten	20
3.3	Beschikbaarheid brandweerpersoneel	26
3.3.1	Inleiding	26
3.3.2	Bevindingen	26
I	Bijlagen	
	Enquête brandweerpersoneel	29
II	Afkortingen	31

1

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

De Inspectie Justitie en Veiligheid (tot 27 oktober 2017: Inspectie Veiligheid en Justitie) (hierna: Inspectie JenV) onderzocht van september 2016 tot en met mei 2017 in welke mate de veiligheidsregio's voldoen aan de wet- en regelgeving op het gebied van de inrichting van de repressieve brandweezorg. De Inspectie JenV spitste dit onderzoek toe op drie onderwerpen, te weten:

1. opkomsttijden (is de brandweer 'op tijd?');
2. samenstelling van basisbrandweereenheden (met welke eenheden komt de brandweer ter plaatse?);
3. beschikbaarheid brandweerpersoneel (heeft de brandweer altijd voldoende mensen paraat om de eenheden te bemannen?).

Het eindrapport van dit inspectieonderzoek bestaat uit een landelijk beeld, 25 regiobeelden - waaronder het voorliggende - en de landelijke uitkomsten van de personeelsenquête die de Inspectie heeft uitgezet onder het brandweerpersoneel dat uitrukt op de brandweervoertuigen. Het regiobeeld is gebaseerd op documenten die door de veiligheidsregio ter beschikking zijn gesteld, interviews die de Inspectie JenV in de veiligheidsregio heeft gehouden en de uitkomsten van de personeelsenquête.

In de veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek (hierna: VRGV) heeft de Inspectie van februari tot mei 2016 een pilot-onderzoek uitgevoerd als voorbereiding op het onderzoek in de andere regio's. Deze pilot betrof vooral de onderwerpen opkomsttijden en de samenstelling van de basisbrandweereenheden in deze regio. In het kader van het landelijk onderzoek is Gooi en Vechtstreek nog onderzocht op het onderwerp beschikbaarheid brandweerpersoneel en zijn de onderzoeksgegevens uit de pilot geactualiseerd naar de huidige stand van zaken.

De bevindingen uit het onderzoek zijn afgezet tegen de negentien toetspunten uit het toetsingskader dat de Inspectie heeft opgesteld op basis van de wet- en regelgeving (zie hiervoor deze link: [Inrichting repressieve brandweezorg in elke veiligheidsregio - Toetsingskader](#)).

In dit regiobeeld geeft de Inspectie weer in hoeverre de veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek voldoet aan de toetspunten en daarmee aan de wet- en regelgeving. Dit levert het voorliggende beeld op.

1.1 Opkomsttijden

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp acht toetspunten. Deze hebben betrekking op

Tabel a. *Toetspunten opkomsttijden*

Toetspunt	Deelonderwerp
1	Actueel dekkingsplan
2	Actueel brandrisicoprofiel
3	Overzicht berekende opkomsttijden
4	Overzicht berekende overschrijdingen
5	Bestuursbesluit over opkomsttijden
6	Overzicht feitelijke opkomsttijden
7	Analyse feitelijke opkomsttijden
8	Verbetervoorstellen aan bestuur

De veiligheidsregio beschikt over een actueel dekkingsplan, dat is gebaseerd op het brandrisicoprofiel. Het brandrisicoprofiel als geheel wordt niet periodiek geactualiseerd hoewel geconstateerde veranderingen in het risico wel leiden tot aanpassingen in de kazernevolgordetabel¹ en in de spreiding van de brandweervoertuigen over de brandweerposten.

Het algemeen bestuur stelt de tijdnormen uit het Besluit veiligheidsregio's (hierna: Bvr) vast als de voor de regio geldende opkomsttijden en accepteert de overschrijdingen die zich in de praktijk daarop voordoen. Daarbij past de regio operationele maatregelen toe om de overschrijdingen te beperken (zoals de inzet van een snelle kleine tankautospuiter met twee personen) en risicobeperkende maatregelen om de effecten van overschrijdingen te verkleinen (zoals voorlichting of het plaatsen van rookmelders).

Het dekkingsplan bevat een overzicht van de berekende opkomsttijden. De regio registreert de feitelijke opkomsttijden echter niet conform het landelijk kader Uitruk op Maat (hierna: UoM). De regio zet standaard een samengestelde eenheid in om ter plaatse van het incident de slagkracht van een 'normale' tankautospuiter (hierna: TS6) te vormen. Deze samengestelde eenheid bestaat uit een tankautospuiter met twee personen (hierna: TS2) en een tankautospuiter met vier of zes personen (hierna: TSFlex). In dat geval dient volgens UoM de opkomsttijd van de tweede eenheid te worden geregistreerd als de opkomsttijd voor dat incident. In Gooi en Vechtstreek hanteert men de opkomsttijd van de eerst arriverende eenheid, veelal de TS2.

De regio rapporteert aan het bestuur over de opkomsttijden en de overschrijdingen daarvan. Echter, doordat de regio daarbij uitgaat van de 'verkeerde' opkomsttijden

¹ Een tabel die aangeeft in welke volgorde brandweerposten (kazernes) worden gealarmeerd bij een incident op een specifieke plaats. Als een post niet kan uitrukken alarmeert de meldkamer op basis van deze tabel de volgende post.

ontstaat een gekleurd beeld van de daadwerkelijke prestaties van de regio. De snelle komst van de eerste eenheid heeft echter (in het grootste deel van de regio) wel een meerwaarde voor de brandveiligheid voor de burgers, ongeacht de beperkte mogelijkheden van deze eenheid. De regio laat deze meerwaarde onderbelicht.

Over de voortgang van de uitvoering van de risicobeperkende maatregelen informeert de regio het bestuur niet structureel.

Conclusie

De veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek voldoet aan de toetspunten 1, 5 en 8. Op toetspunt 2 (brandrisicoprofiel) kan nog optimalisering plaatsvinden door geconstateerde veranderingen in het risico vast te leggen in het brandrisicoprofiel. Ook op toetspunt 7 (analyse genomen maatregelen) kan nog optimalisering plaatsvinden. Hiervoor dienen de effecten van de risicobeperkende maatregelen structureel gemonitord te worden en dient het bestuur hierover gerapporteerd te worden. Dit heeft deels ook betrekking op toetspunt 6.

De regio voldoet maar deels aan de toetspunten 3, 4 en 6 (overzichten van respectievelijk de berekende opkomsttijden, de overschrijdingen daarop en de feitelijke opkomsttijden). De reden voor deze drie punten is gelijk, namelijk het hanteren en registreren van de opkomsttijd van het eerste voertuig in plaats van die van het tweede (de slagkracht van een TS6 completerende) voertuig.

Aanbevelingen

- Leg geconstateerde veranderingen in het brandrisico vast in het brandrisicoprofiel, zodat de gevolgen voor de materieelspreiding en het dekkingsplan daarin sneller kunnen worden verwerkt.
- Hanteer/registreer bij de inzet van een samengestelde eenheid de opkomsttijd van het tweede arriverende voertuig als maat voor de opkomsttijd en betrek die tijd bij berekeningen van overschrijdingen en dekkingspercentages.
- Informeer het bestuur structureel over de genomen risicobeperkende maatregelen.

1.2 Samenstelling basisbrandweereenheden

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp zeven toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel b. Toetspunten samenstelling basisbrandweereenheden

Toetspunt	Deelonderwerp
9	Besluit over samenstelling basisbrandweereenheden
10	Borgen niveau van brandweezorg
11	Borgen veiligheid en gezondheid brandweerpersoneel
12	Borgen interregionale bijstand
13	Inzicht in bereikte effecten
14	Analyse van bereikte effecten
15	Besluit tot verbetering

De veiligheidsregio rukt uit met twee soorten basisbrandweereenheden, te weten de TS2 en de TSFlex. Standaard rukken deze beide uit naar elk incident. De TS2 kan sneller uitrukken waardoor deze veelal het eerst arriverende voertuig bij het incident is. Het algemeen bestuur heeft expliciet tot dit uitrukconcept besloten en de Ondernemingsraad heeft hiermee ingestemd.

Het doel van invoeren van deze afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden is het bekorten van de opkomsttijden, dit doel is behaald. Ook hier blijkt dat de regio de 'verkeerde' opkomsttijd registreert bij een samengestelde eenheid. De regio laat echter de meerwaarde die de snelle komst van de TS2 (in het grootste deel van de regio) met zich meebrengt voor de brandweezorg aan de burgers, onderbelicht.

Het personeel dat wordt ingezet op een TS2 wordt hiervoor speciaal geselecteerd, opgeleid en geoefend. De bevelvoerder en de manschappen van de TSFlex worden hiervoor eveneens speciaal opgeleid en geoefend.

Op het eerst arriverend voertuig bevindt zich in circa 80% van de gevallen een bevelvoerder. Het landelijk kader UoM bepaalt dat dit te allen tijde het geval dient te zijn. De regio spant zich in om de resterende 20% binnen afzienbare tijd te realiseren.

De regio beschikt over een goedgekeurde Risico-inventarisatie en -evaluatie (hierna: RI&E) die specifiek is toegespitst op het uitrukconcept met een TS2 en een TSFlex.

Het gebruik van het TS2-TSFlex-concept heeft geen invloed op het kunnen leveren van de afgesproken interregionale bijstand.

De Inspectie heeft in Gooi en Vechtstreek nadrukkelijk gekeken naar de veiligheid bij het optreden met de TS2, omdat de regio hierop met regelmaat kritiek ontving. De Inspectie beschouwde daarbij vooral de speciale selectie, opleiding en oefening

van de TS2-medewerkers, het daardoor verkregen vakmanschap van deze medewerkers, de inzetmogelijkheden en beperkingen van deze eenheid en de afspraken met het personeel over het optreden in panden waar brand en rook aanwezig zijn. Daarnaast heeft de Inspectie gekeken naar de RI&E, maar ook goed geluisterd naar de ervaringen van het TS2-personeel. Gelet op de bevindingen daarin komt de Inspectie tot het oordeel dat de veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek geen afbreuk doet aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel, zoals is voorgeschreven in het Bvr om deze afwijkende voertuigbezetting te mogen toepassen.

Uit de gehouden internet-enquête onder het repressief personeel blijkt dat 85% van de medewerkers die dienst doet op een TS2 zich veilig voelt bij de inzet met dit type voertuig.

Conclusie

De veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek voldoet aan vijf van de zeven toetspunten op dit onderwerp (de toetspunten 9, 11, 12, 14 en 15). De regio voldoet deels aan de toetspunten 10 (niveau brandweezorg aan burgers) en 13 (inzicht resultaten afwijkende voertuigsamenstellingen). De redenen hiervoor zijn dat in het eerst arriverend voertuig nog niet altijd een bevelvoerder aanwezig is (toetspunt 10) en dat de regio de 'verkeerde' opkomsttijd hanteert/registreert bij een samengestelde eenheid.

Aanbevelingen

- Zorg op afzienbare termijn voor de aanwezigheid van een bevelvoerder op alle inzetten met een TS2.
- Maak duidelijk welke meerwaarde de snelle inzet van de TS2 heeft voor de brandweezorg aan de burger.
- Hanteer bij de inzet van een samengestelde eenheid de opkomsttijd van het tweede arriverende voertuig als de opkomsttijd voor dat incident.

1.3 Beschikbaarheid personeel

Voor dit onderwerp bestaan geen normen in de wet- en regelgeving. De Inspectie JenV brengt daarom in beeld in hoeverre de veiligheidsregio zicht heeft op de aantallen beschikbare brandweerlieden, of maatregelen getroffen worden bij dreigende onderbezetting – zowel in acute situaties als structureel – en of het bestuur wordt geïnformeerd over de paraatheid van het personeel. De Inspectie beoordeelt de veiligheidsregio niet op de toetspunten van dit onderwerp.

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp vier toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel c. Toetspunten beschikbaarheid personeel

Toetspunt	Deelonderwerp
16	Inzicht in beschikbaarheid op korte en langere termijn
17	Maatregelen bij (dreigende) tekorten
18	Analyse beschikbaarheid
19	Bestuursinformatie over beschikbaarheid

De veiligheidsregio heeft de postcoördinatoren verantwoordelijk gemaakt voor de beschikbaarheid van het personeel voor hun respectievelijke posten. Deze hebben (onder andere door middel van een beschikbaarheidssysteem met Precom-pagers²) inzicht in de acute paraatheid en de problemen die zich daarin voordoen. Zij zijn daarbij bevoegd tot het treffen van maatregelen, deze blijken in de praktijk afdoende te zijn. De meldkamer is gekoppeld aan het beschikbaarheidssysteem zodat direct een andere eenheid kan worden gealarmeerd indien een post buiten dienst staat.

Problemen met een meer structureel karakter worden besproken in het overleg van de postcoördinatoren en het management.

De regio informeert het algemeen bestuur incidenteel (bij knelpunten) over de beschikbaarheid van het brandweerpersoneel, maar niet structureel (bijvoorbeeld in het jaarverslag). De individuele burgemeesters worden afzonderlijk geïnformeerd over de paraatheid in hun gemeente.

² Dit is een alarmontvanger die de mogelijkheid heeft om door één druk op de knop aan te geven of men bij een alarmering opkomt of niet. Daarnaast kan de gebruiker zijn niet beschikbare dagen (en of uren van de dag) aangeven. Het systeem maakt dan binnen korte tijd een berekening of er voldoende bezetting is. Wanneer er onderbezetting dreigt, krijgt de verantwoordelijke binnen het korps een melding van de situatie. Ook kunnen deze gegevens direct gekoppeld worden naar de meldkamer, zodat deze bij onderbezetting direct een andere eenheid kan alarmeren. Regio's maken wisselend gebruik van deze mogelijkheden. Gooi en Vechtstreek heeft deze koppeling inmiddels gerealiseerd.

2

Inleiding

2.1 Inrichting van de repressieve brandweezorg

De Inspectie Justitie en Veiligheid (tot 27 oktober 2017: Inspectie Veiligheid en Justitie) (hierna: de Inspectie JenV) houdt toezicht op de kwaliteit van de brandweezorg in Nederland. Een van de kerntaken binnen de brandweezorg betreft de repressieve brandweezorg, het daadwerkelijk optreden bij branden en hulpverleningen. Dit wordt in elke veiligheidsregio uitgevoerd door een (regionale) brandweer. De wijze waarop de veiligheidsregio's de repressieve brandweezorg hebben ingericht dient te voldoen aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Die bestaat vooral uit de Wet veiligheidsregio's (hierna: de Wvr) en het Besluit veiligheidsregio's (hierna: het Bvr), maar ook uit de wetgeving op het gebied van arbeidsomstandigheden. Naast deze formele wetgeving zijn op de inrichting van de repressieve brandweezorg ook branche-afspraken en -normen van toepassing. Dit geheel vormt het kader waaraan moet worden voldaan.

De Inspectie JenV heeft van september 2016 tot en met mei 2017 onderzocht in welke mate de veiligheidsregio's voldoen aan deze wet- en regelgeving. De Inspectie spitst dit onderzoek toe op drie onderwerpen, te weten:

1. opkomsttijden (is de brandweer 'op tijd?');
2. samenstelling van basisbrandweereenheden (met welke eenheden komt de brandweer ter plaatse?);
3. beschikbaarheid brandweerpersoneel (heeft de brandweer altijd voldoende mensen paraat om de eenheden te bemannen?).

Het eindrapport van dit inspectieonderzoek bestaat uit een landelijk beeld, 25 regiobeelden - waaronder het voorliggende - en de landelijke uitkomsten van de personeelsenquête die de Inspectie heeft uitgezet onder het brandweerpersoneel dat uitrukt op de brandweervoertuigen. Het regiobeeld is gebaseerd op documenten die door de veiligheidsregio ter beschikking zijn gesteld, interviews die de Inspectie JenV in de veiligheidsregio heeft gehouden en de uitkomsten van de personeelsenquête.

Het Hoofd van de Inspectie JenV heeft het regiobeeld besproken met de voorzitter van de veiligheidsregio en de commandant brandweer.

2.2 Opbouw van het regiobeeld

De opbouw van het regiobeeld volgt de drie onderwerpen uit het onderzoek en de daarbij behorende toetspunten uit het toetsingskader (zie hiervoor deze link: [Inrichting repressieve brandweezorg in elke veiligheidsregio - Toetsingskader](#)).

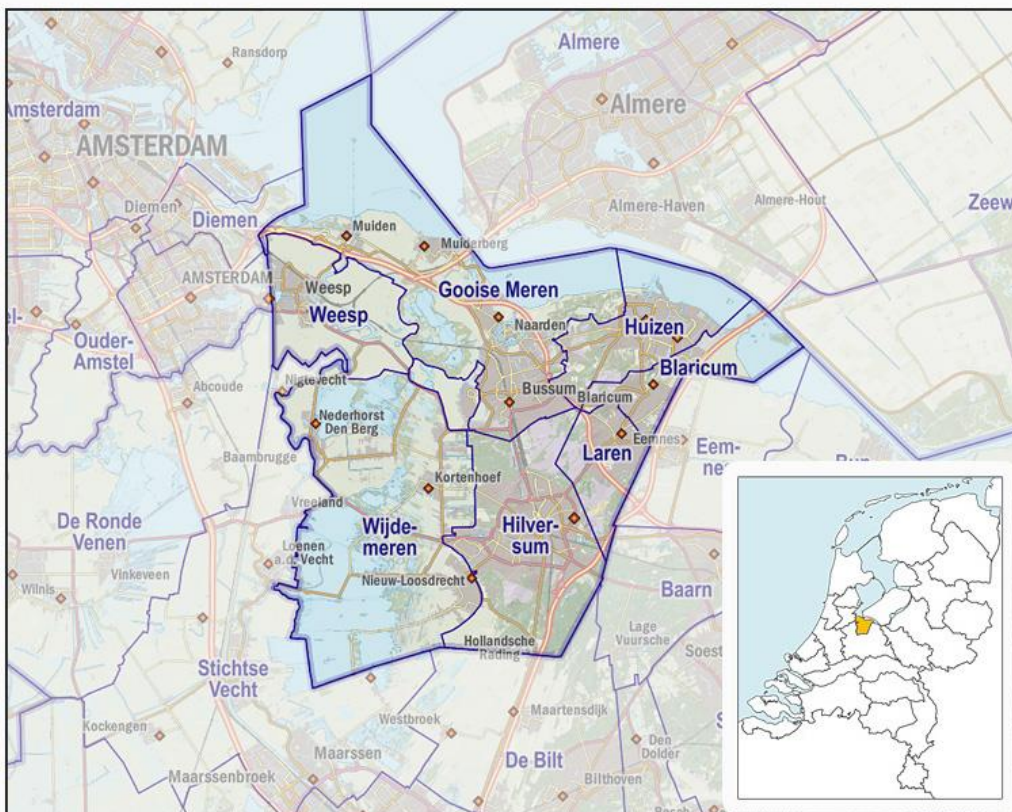
De Inspectie JenV beoordeelt per toetspunt in hoeverre de veiligheidsregio daaraan voldoet of invulling geeft en gebruikt hiervoor de bij het toetspunt beschreven 'norm' als referentie.

Elk hoofdstuk start met een korte inleiding op het onderwerp. Vervolgens geeft de Inspectie per toetspunt de beoordeling op dat punt weer en de bevindingen waarop de beoordeling berust.

2.3 Beschrijving van de brandweer Gooi en Vechtstreek

Het verzorgingsgebied van de brandweer Gooi en Vechtstreek ziet er als volgt uit:

Afbeelding 1. Kaart van de veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek met de brandweerposten
(Bron: Jan-Willem van Aalst, www.imergis.nl)

Het verzorgingsgebied

De veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek ligt ingeklemd tussen het Amsterdam-Rijnkanaal, de autosnelweg A27 en het Gooimeer. Het verzorgingsgebied van de brandweer Gooi en Vechtstreek beslaat een oppervlakte van 26.950 ha. De regio is één van de vijf veiligheidsregio's in de provincie Noord-Holland en er wonen ruim 245.000 inwoners, verspreid over zeven gemeenten.

De regio beschikt over zowel stedelijk als landelijk gebied. Er lopen meerdere snelwegen, spoortrajecten, vaarwegen en buisleidingen door de regio. De regio heeft bijna 130.000 gebouwen. Naast verschillende industrieterreinen heeft de regio gebieden met bos en heide.

De risico's van de regio liggen, gezien de ligging in het midden des lands, met name bij het transport van gevaarlijke stoffen.

De bos en heide gebieden brengen het risico van natuurbranden mee. Wat betreft het risico op gebouwbrand kent de regio twee bijzondere aandachtsgebieden:

1. de historische kernen van Naarden, Muiden en Weesp. De repressieve brandweerzorg richt zich daar niet op een verscherping van de tijdnormen, maar op een uitbreiding van het inzetvoorstel. In deze historische kernen zal worden ingezet vanuit een middelbrandprocedure, waardoor altijd minimaal twee tankautospuiten ter plaatse gaan.
2. het grote aantal woningen met rieten kappen, met name in de plaatsen Laren, Blaricum en Huizen. Ook bij branden in woningen met een rieten kap wordt standaard gealarmeerd conform de procedure 'middelbrand'. Bovendien rukt een speciaal hiervoor opgeleide en geoefende ploeg uit.

De brandweer Gooi en Vechtstreek

Brandweer Gooi en Vechtstreek is per 1 januari 2009 geregionaliseerd. Vanaf het moment van regionalisering is het instellen en in stand houden van de brandweerorganisatie een verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur van de veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek. Het bestuur bestaat uit de burgemeesters van de nu zeven deelnemende gemeenten, onder voorzitterschap van de burgemeester van Hilversum.

De huidige brandweer Gooi en Vechtstreek is ontstaan uit de 13 korpsen van de negen voormalige gemeenten Blaricum, Bussum, Hilversum, Huizen, Laren, Muiden, Naarden, Weesp en Wijdmeren. Het korps, bestaande uit zo'n 550 mensen, treedt op bij branden en ongelukken, maar is ook voorbereid op het bestrijden van rampen en het beheersen van grootschalige crisissituaties.

Op jaarbasis wordt de brandweer Gooi en Vechtstreek bijna 2.300 keer gealarmeerd. In 2016 is 1.220 keer uitgerukt voor een brandmelding.

3

Beoordeling van de regio

In dit hoofdstuk beoordeelt de Inspectie JenV de mate waarin de veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek voldoet aan de toetspunten uit het toetsingskader. Per toetspunt geeft de Inspectie de beoordeling op dat punt weer en de bevindingen waarop de beoordeling berust.

3.1 Opkomsttijden

3.1.1 Inleiding

De Inspectie JenV beoordeelt voor dit onderwerp vooral de in de regio bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden voor de basisbrandweereenheden en de redvoertuigen. Deze zijn gebaseerd op de tijdnormen uit het Bvr. Het bestuur heeft echter de bevoegdheid daarvan gemotiveerd af te wijken en andere opkomsttijden vast te stellen. In dat geval kijkt de Inspectie naar de mate waarin het bestuur rekening heeft gehouden met het brandrisicoprofiel en of het bestuur dit besluit op een zorgvuldige en ordentelijke wijze heeft genomen.

Vervolgens kijkt de Inspectie naar de feitelijk gerealiseerde opkomsttijden en in hoeverre die overeenkomen met de bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden. De regio dient te analyseren wat de oorzaak is van de verschillen en in hoeverre dit aanleiding geeft tot aanpassingen.

3.1.2 Beoordeling op de toetspunten

Toetspunt 1

De veiligheidsregio beschikt over een actueel dekkingsplan

Beoordeling

Het dekkingsplan is niet langer dan vier jaar geleden vastgesteld door het bestuur en het is gebaseerd op het brandrisicoprofiel.

Bevindingen

Het op dit moment geldende dekkingsplan is het dekkingsplan 2.0. Dit plan is in 2012/2013 ontwikkeld en heeft in een projectmatige structuur haar vorm gekregen, het project 'Nieuw Rood'.

De regio heeft een strakke samenhang aangebracht tussen het dekkingsplan en het brandrisicoprofiel: de regio brengt (eerst) de objecten in beeld met een hoog risico en toont vervolgens waar een overschrijding in de opkomsttijd plaatsvindt. Hierdoor wordt direct zichtbaar waar maatregelen vereist zijn.

Het bestuur stelde bij het vaststellen van het brandrisicoprofiel tevens de repressieve dekking van dat moment vast (dekkingsplan 1.0). Het bestuur constateerde daarbij dat de repressieve dekking lager was dan zij wenselijk achtte en heeft de commandant brandweer opdracht gegeven scenario's te ontwikkelen om de dekking te verbeteren. Het resultaat was het huidige dekkingsplan 2.0, dat december 2013 door het algemeen bestuur vastgesteld.

De regio heeft onlangs een plan van aanpak opgesteld om vorm te geven aan de doorontwikkeling van de repressieve organisatie en daarbij (o.a.) te komen tot een nieuw dekkingsplan. Streven is een nieuw dekkingsplan half 2018 door het bestuur te laten vaststellen.

Toetspunt 2

De veiligheidsregio beschikt over een actueel brandrisicoprofiel

Beoordeling

Het brandrisicoprofiel bevat overzichten met de locaties en typering van gebruiksfunctie van alle objecten in de regio. Het brandrisicoprofiel is een statisch geheel: veranderingen worden niet verwerkt in het brandrisicoprofiel.

Bevindingen

Het brandrisicoprofiel is eind 2012 vastgesteld door het algemeen bestuur. Ook het brandrisicoprofiel zal in de doorontwikkeling van de repressieve organisatie opnieuw bekeken worden. Hiervoor wordt momenteel een recent BAG³-bestand bewerkt naar de gebruiksfunctie-indeling op grond van het Besluit veiligheidsregio's. Wanneer het nieuwe gebouwenbestand is getoetst aan de actuele uitrukgegevens, beschikt de Brandweer Gooi en Vechtstreek weer over een actueel overzicht van de opkomsttijden per gebouw, en dus ook van de overschrijdingen. Dit vormt dan de

³ BAG staat voor Basisregistratie Adressen en Gebouwen. De BAG bevat gegevens van alle adressen en gebouwen in Nederland, zoals bouwjaar, oppervlakte, gebruiksdoel en locatie op de kaart. Gemeenten zijn bronhouders van de BAG.

basis voor een meerjarenplanning voor de inzet van compenserende brandveiligheidsmaatregelen.

De brandweer Gooi en Vechtstreek heeft bij het opstellen en uitwerken van het brandrisicoprofiel gebruik gemaakt van de NVBR-handreiking 'Brandrisicoprofiel'. Ook de daarin beschreven READAR-methode om de risico's ten opzichte van elkaar te wegen en te prioriteren is gevolgd.

Het huidige brandrisicoprofiel bevat een overzicht van alle objecten en bijbehorende objectcategorieën, die in het dekkingsplan 2.0 zijn vertaald naar een viertal risicogroepen (Kind en Jeugd, Burgers, Verminderd Zelfredzamen en Bedrijf) die nadrukkelijk de aandacht behoeven van de brandweer. Een overzicht van markante en van niet-markante objecten met een overschrijding van de tijdnorm is in het dekkingsplan opgenomen.

Veranderingen in het gebouwenbestand en in de omgeving worden bijgehouden. Daaruit blijkt dat het aantal veranderingen in de regio de afgelopen jaren miniem was. Deze hebben (dan ook) niet geleid tot tussentijdse aanpassing van het brandrisicoprofiel. Wel wordt waar nodig jaarlijks de kazernevolgordetabel aangepast.

Toetspunt 3

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht (bijvoorbeeld in het dekkingsplan) van de berekende opkomsttijden van basisbrandweereenheden en redvoertuigen voor de objecten en objectsoorten

Beoordeling

De regio verstrekt het bestuur door middel van het dekkingsplan overzichten van de berekende opkomsttijden van de basisbrandweereenheid en redvoertuig voor alle objecten in de regio. De berekende opkomsttijden zijn echter niet gebaseerd op de uitruk- en opkomsttijden van een tankautospuiter met zes personen (hierna: TS6, maar van een TS2 of TS4 (bemand met respectievelijk twee of vier personen).

Bevindingen

De veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek heeft in het dekkingsplan vastgelegd dat zij onverkort alle tijdnormen uit het Bvr als de norm voor de opkomsttijden voor een basisbrandweereenheid hanteert. Ten behoeve van het dekkingsplan zijn berekeningen gemaakt voor alle BAG-objecten in Gooi en Vechtstreek.

De opkomsttijd is samengesteld uit de verwerkingstijd, uitruktijd en rijtijd. De verwerkingstijd van de meldkamer is gesteld op 1 minuut. De uitruktijd is gebaseerd op het gemiddelde van daadwerkelijk gerealiseerde uitruktijden van de kazernes. De tijd die is opgenomen betreft het moment vanaf alarmering tot de uitruk van de brandweer. De rijtijd is bepaald op basis van een speciaal voor de brandweer ingericht routenavigatie rekenprogramma (CARE). In de weergaven van de theoretische en gerealiseerde dekking is een onderscheid gemaakt tussen de DAG-situatie en de Avond-, Nacht- & Weekendsituatie (ANW). De berekende dekking gaat uit van gemiddelde gerealiseerde uitruktijden in 2012. Voor de TS2 en TS4 uitruktijden is een theoretische tijd in mindering gebracht ten opzichte van een TS6. Uit: Dekkingsplan.

De veiligheidsregio brengt per gebruiksfunctie in kaart wat de berekende opkomsttijden zijn voor de objecten binnen die gebruiksfuncties en in hoeverre deze voldoen aan de tijdnormen uit het Bvr. Deze berekeningen zijn in (grafische) overzichten beschikbaar voor zowel de dag- als voor de avond/nacht/weekend-situatie.

'In de oude situatie voldeed de brandweezorg in Gooi en Vechtstreek niet aan de tijdnormen van het Besluit veiligheidsregio's. Het regionale dekkingpercentage voor de 1e tankautospuiter in de DAG-situatie was 45,4% en in de ANW situatie 38,9%. Om deze situatie te verbeteren heeft het Algemeen Bestuur in eerste instantie gekozen voor het doorvoeren van operationele maatregelen conform het scenario 'Houtskoolschets', waarbij op alle brandweerposten in de regio variabele voertuigbezetting wordt doorgevoerd. De implementatie van dit scenario geeft regionaal een zeer sterke verbetering van de dekking. Zowel in de DAG als in de ANW-situatie stijgt de dekking voor de 1e tankautospuiter tot rond de 90 procent.' Uit: Dekkingsplan.

Portiekflats zijn door het bestuur aangewezen als objecten waarvoor directe inzet van een redvoertuig noodzakelijk is. De tijdnorm voor deze redvoertuigen is gesteld op 15 minuten. Redvoertuigen zijn gestald in de posten Bussum (dit betreft een autoladder), Hilversum, Huizen en Weesp (dit zijn drie hoogwerkers).

De veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek heeft het dekkingplan afgestemd met de omliggende veiligheidsregio's met name om de dekking in de grensgebieden te verbeteren. De afspraken met omliggende veiligheidsregio's zijn vastgelegd in overeenkomsten die integraal onderdeel uitmaken van het dekkingplan.

Toetspunt 4

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht van de berekende overschrijdingen van de tijdnormen uit het Bvr

Beoordeling

Net zoals bij toetspunt 3 heeft het bestuur wel een overzicht heeft gekregen met alle berekende overschrijdingen, maar ook deze is gebaseerd op de uitruk- en opkomsttijden van een TS2 of TS4 i.p.v. een TS6.

Bevindingen

In twee overzichten (opgenomen in het dekkingsplan), een met markante objecten en een met de niet-markante objecten is vastgelegd welke objecten niet binnen de tijdnormen kunnen worden bereikt. In totaal worden in de dagsituatie bijna 9500 objecten met een TS2 of een TS4 niet binnen de Bvr tijdnorm bereikt, in de avond/nacht/weekend situaties is dat voor 15.000 objecten het geval. De overschrijdingen van de niet markante objecten worden per gebruiksfunctie op gebiedsniveau gemotiveerd. De overschrijdingen van de markante objecten op objectniveau. Deze uitkomsten zijn (ook) in grafische weergave in het dekkingsplan opgenomen.

Toetspunt 5

Het bestuur besluit gemotiveerd tot acceptatie van de berekende overschrijdingen en/of stelt afwijkende opkomsttijden vast

Beoordeling

Het bestuur heeft de Bvr-tijdnormen vastgesteld als opkomsttijden en past om de overschrijdingen hierbij te motiveren operationele en preventieve maatregelen toe.

Bevindingen

Het bestuur heeft geen andere opkomsttijden dan de Bvr-tijdnormen vastgesteld. Om de overschrijdingen te kunnen motiveren of accepteren zijn op basis van een plan diverse alternatieven en de kosten daarvan bekeken. Hoewel de kosten voor een uitruksysteem met een TS2 en TS4 hoger bleken te zijn dan met een TS6, heeft het bestuur ingestemd met de meerkosten en is bij de vaststelling van het dekkingsplan besloten tot de inzet van variabele voertuigbezetting om het dekkingspercentage te verbeteren.

In het dekkingsplan is opgenomen dat het uitrukken met een TS2 en een TS4 in de gehele veiligheidsregio de standaard uitrukmethode is, met name bedoeld om de opkomsttijden te verbeteren en om daarmee volgens de veiligheidsregio 'het niveau van brandweezorg aan de burger te verbeteren'. Verder worden, waar nodig, voor de objecten met meer dan een minuut overschrijding, maatregelen op het gebied van risicobeheersing genomen die het gevaar voor de burger moeten beperken (zoals voorlichting of plaatsen van rookmelders).

De regio heeft twee instrumentenkaders ontwikkeld, een met operationele instrumenten en een met risicobeheersingsinstrumenten. Doel van beide kaders is om het niveau van brandveiligheid voor de burger op het gewenste niveau te krijgen als de beoogde opkomsttijd niet zonder meer gerealiseerd kan worden. De te nemen

risicobeperkende maatregelen zijn (globaal) in bovengenoemde overzichten met objecten in het dekkingsplan opgenomen.

Toetspunt 6

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur overzicht(en) van de feitelijke opkomsttijden en de voortgang van de genomen maatregelen

Beoordeling

De regio rapporteert structureel, onder andere via het jaarverslag, aan het bestuur over de gerealiseerde opkomsttijden, maar hanteert ook hierbij een onjuist uitgangspunt: de opkomsttijd van het eerst arriverend voertuig is de opkomsttijd van het incident en dat is in de praktijk meestal de opkomsttijd van een TS2. Bij een maatgevend incident zou echter als de opkomsttijd van het tweede (tot de slagkracht van een TS6 completerend) voertuig geregistreerd moeten worden. Het bestuur wordt met de rapportages over opkomsttijden structureel op de hoogte gehouden van de resultaten van de genomen operationele maatregel, in casu de inzet van een TS2 en TS4. Over de voortgang van de genomen preventieve maatregelen wordt het bestuur wanneer nodig op hoofdlijnen geïnformeerd.

Bevindingen

De regio monitort op regionaal en gemeentelijk niveau alle opkomsttijden om te bepalen in hoeverre wordt voldaan aan de bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden. Het bestuur heeft besloten -en zo is ook in het dekkingsplan vastgelegd- dat de opkomsttijd van het eerst arriverend voertuig als de opkomsttijd van het incident geldt. Het 2^e voertuig moet daarbij binnen 5 minuten na het 1^e voertuig arriveren op plaats incident. De regio vergelijkt de opkomsttijd van het eerst arriverend voertuig met de Bvr-tijdnormen en de opkomst van het tweede voertuig met de door het bestuur vastgestelde norm van 5 minuten na arriveren van het eerste voertuig. Het bestuur wordt drie maal per jaar via voortgangsrapportages en via het jaarverslag op de hoogte gesteld van de gerealiseerde opkomsttijden.

De voortgang van de operationele maatregel 'invoer variabele voertuigbezetting' ter verbetering van de opkomsttijden wordt met het monitoren van de opkomsttijden bijgehouden en ook gerapporteerd aan het bestuur.

De in het dekkingsplan genoemde preventieve maatregelen zijn verder uitgewerkt in het project Nieuw Rood en het deelproject Nieuwe Preventie, waarbij een nadere uitwerking is gemaakt van het eerder genoemde instrumentenkader risicobeheersing. Dit heeft geresulteerd in het uitwerken van tien geprioriteerde risicobeheersingsmaatregelen, waarvoor elk een plan van aanpak voor een eerste pilot is gemaakt. In 2015/2016 zijn de maatregelen in deze pilots kleinschalig beproefd. Momenteel is de brandweer bezig om, op basis van de opgedane ervaringen, een meerjarenplanning te maken, waarin per gemeente wordt gekeken waar de prioriteiten liggen en hoe de geconstateerde overschrijdingen daar aangepakt gaan worden. Bij deze planning zal gebruik worden gemaakt van het geactualiseerde brandrisicoprofiel.

Het Algemeen Bestuur heeft recent geen stukken over de voortgang van de risicobeheersingsmaatregelen ontvangen, maar is een aantal keren op hoofdlijnen hierover geïnformeerd.

Toetspunt 7

De veiligheidsregio analyseert de feitelijke opkomsttijden en de resultaten van de genomen maatregelen

Beoordeling

De veiligheidsregio analyseert de door de brandweer gerealiseerde opkomsttijden en welke effecten de getroffen operationele maatregel hierop hebben. De regio toont aan dat het eerste voertuig sneller is en dat het tweede voertuig binnen 5 minuten aanwezig is, maar niet welke schade door de inzet van een snel voertuig beperkt wordt. De effecten van de preventieve maatregelen die genomen zijn om overschrijdingen te motiveren worden niet structureel gemonitord.

Bevindingen

De veiligheidsregio geeft in de jaarverslagen aan dat de opkomsttijden de afgelopen jaren fors verbeterd zijn ten opzichte van de door de Inspectie onderzochte opkomsttijden in 2013. Rekenend met de opkomsttijd van het eerste voertuig komt de brandweer Gooi en Vechtstreek bij woningbranden in circa 77% van de gevallen binnen de vastgestelde Bvr-tijdnorm ter plaatse.

De regio analyseert het verschil tussen de feitelijke opkomsttijden van het eerst arriverend voertuig en de door haar vastgestelde opkomsttijden (de Bvr-tijdnormen dus). Ze toont daarmee aan dat het eerste voertuig, veelal de TS2, (veel) sneller aanwezig is dan voorheen een TS6. Ze toont eveneens aan dat het 2^e voertuig bijna altijd binnen de eigen norm van 5 minuten na arriveren van het eerste voertuig aanwezig is.

Het bestuur beoogt een verbetering in de brandweezorg voor de burger te realiseren met het huidige uitrukconcept waarmee een snelle opkomst van een TS2 gerealiseerd wordt en doordat de TS2-bemanning een aantal handelingen mag uitvoeren ter beperking van de ernst van het incident. De analyse toont volgens de regio aan dat aan de verwachtingen die bij de inzet van variabele voertuigbezetting werden beoogd wordt voldaan.

De regio toont momenteel echter alleen aan dat de TS2 sneller is. Het beoogde kwalitatieve effect voor de burger – beperking van de ernst van het incident - (bijvoorbeeld door minder slachtoffers of minder schade) blijft in de analyse (nog) uit.

Op basis van de door de brandweer Gooi en Vechtstreek geleverde cijfers heeft de Inspectie berekend dat wanneer je de opkomsttijd van het tweede voertuig (dat bij een samengestelde eenheid de slagkracht van een TS6 completeert) bij een maatgevend incident als opkomsttijd voor dat incident hanteert, de brandweer Gooi en Vechtstreek slechts in circa 35% van de gevallen binnen de vastgestelde Bvr-tijdnorm ter plaatse komt. Dit komt overeen met de bevindingen uit het inspectieonderzoek uit 2012 naar opkomsttijden van de brandweer. Uit: Dekkingsplan.

Toetspunt 8

Het bestuur besluit over de voorstellen tot verdere verbetering/optimalisering

Beoordeling

Het bestuur krijgt voorstellen ter verbetering van de opkomsttijden voorgelegd en besluit positief hierop.

Bevindingen

Door de regio is geconstateerd dat de inzet van variabele voertuigbezetting voldoet aan het door de regio en bestuur gestelde doel de opkomsttijden te verbeteren. De regio blijft desondanks zoeken naar maatregelen die de opkomsttijden verder kunnen verbeteren. Zo zijn er in 2016 drie proeven gedraaid om te bezien welke manier van inzet op de TS2 en TSFlex door het personeel als het meest prettig, veilig en effectief wordt beleefd (zie toetspunt 11). Het bestuur is hierover geïnformeerd en heeft ingestemd met de proeven. Ook bij de meldkamer wordt bekeken hoe de alarmtijd verkort kan worden.

3.2 Samenstelling van basisbrandweereenheden

3.2.1 Inleiding

De Inspectie JenV beoordeelt voor dit onderwerp vooral de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden. Standaard bestaat deze uit zes personen, een bevelvoerder, een chauffeur en vier manschappen. Het bestuur heeft de bevoegdheid hiervan af te wijken, mits het bestuur daarvoor een duidelijke reden heeft. Indien wordt afgeweken moet het bestuur rekening houden met twee expliciet in het Bvr omschreven voorwaarden. Deze hebben betrekking op de brandweezorg aan de burger en op de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel. Bij de beoordeling of aan deze voorwaarden wordt voldaan betreft de Inspectie JenV ook de resultaten van de internet-enquête onder het brandweerpersoneel naar de veiligheidsgevoelens bij de verschillende samenstellingen van basisbrandweereenheden.

Indien een afwijkende samenstelling wordt toegepast is, naast de bepalingen uit het Bvr, ook het landelijk kader Utruk op Maat (hierna: UoM) van toepassing. De Inspectie JenV beoordeelt of de regio zich houdt aan de bepalingen van deze brancherichtlijn.

Bij de toepassing van een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden dient de regio na enige tijd te evalueren in welke mate het beoogde doel van de toepassing daarvan is bereikt. Hierbij dient de regio ook de voorwaarden die het Bvr verbindt aan de mogelijkheid tot een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden te betrekken. Uit de evaluatie dient te blijken of er aanleiding bestaat tot aanpassingen.

3.2.2 Beoordeling op de toetspunten

Toetspunt 9

Het bestuur neemt een gemotiveerd besluit over de samenstelling van basisbrandweereenheden indien wordt afgeweken van de standaardsamenstelling

Beoordeling

Het bestuur heeft navolgbaar en gemotiveerd gekozen voor de standaard inzet van een TS2 en een TSFlex bij alle meldingen in de regio. De primaire grondslag voor een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheid was het willen verbeteren van de opkomsttijden in de regio. De OR heeft positief geadviseerd over deze maatregel.

Bevindingen

De veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek hanteert in de gehele regio een uitrukconcept met een TS2⁴ en een TSFlex⁵. Het toepassen van variabele voertuigbezetting is vastgelegd in het Dekkingsplan 2.0.

⁴ TS2: een klein brandweervoertuig om met twee brandweermensen snel ter plaatse te kunnen zijn. Het voertuig heeft een speciale bepakking.

⁵ TSFlex: Een normale tankautospuiter die mag uitrukken met zes of met vier personen. Dit voertuig beschikt over de standaardbepakking van een tankautospuiter.

De ondernemingsraad van de veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek heeft positief op het voorgenomen besluit tot inzet van variabele voertuigbezetting geadviseerd.

Het bestuur van de veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek heeft besloten dat overall in de gehele regio variabele voertuigbezetting moest worden toegepast als een operationele maatregel om de opkomsttijden en, volgens de regio zodoende, de brandweezorg voor de burgers te verbeteren. Uitgangspunt is dat door het uitrukken met een TS2 of een TSFlex de brandweer (in ieder geval een deel van) de repressieve slagkracht snel bij de burger brengt. Soms kan deze eenheid zodanig handelend optreden dat het gevaar voor de burger direct beperkt wordt. Daarnaast past men waar nodig maatregelen toe op het gebied van risicobeheersing.

De veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek experimenteert al sinds 2011 met een variabele voertuigbezetting⁶. Op dit moment gebruikt men twee soorten voertuigen, de TS2 en de TSFlex. De TSFlex is een 'normale' tankautospuiter die, ter beoordeling van de bevelvoerder, met zes of vier personen mag uitrukken. De TS2 is een kleiner voertuig met beperkte bepakkingsruimte dat met twee personen uitrukt. TS2's zijn gestald in de posten Bussum, Huizen Loosdrecht en Weesp en worden altijd bezet door gekazerneerd personeel.

Een TSFlex is gestald in de posten Blaricum, Bussum, Hilversum, Huizen, Kortenhoef, Laren, Loosdrecht, Muiden, Muiderberg, Naarden, Nederhorst den Berg en Weesp. Op de TSFlex bevinden zich een bevelvoerder, een chauffeur/voertuigbediener en twee (of vier) manschappen. De TSFlex-bemanning in Hilversum is gekazerneerd. In de posten Bussum en Huizen bevindt zich tijdens kantooruren een bezetting voor de TSFlex. De overige TSFlex'en worden bemand door vrijwilligers die, na een alarmering, naar de betreffende post opkomen.

Toetspunt 10

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden tast het niveau van brandweezorg aan de burgers niet aan

Beoordeling

Bij elk incident en dus ook een maatgevend incident woningbrand komt altijd de slagkracht van een TS6 ter plaatse. De TS2 is weliswaar aantoonbaar veel eerder ter plekke dan voorheen een TS6 en de tweede TS is meestal binnen 5 minuten na aankomst van de TS2 aanwezig, maar of de slagkracht van een TS6 altijd binnen de vastgestelde opkomsttijd voor woningbrand aanwezig is, wordt niet geregistreerd.

In het eerst arriverend voertuig (in casu de TS2) bevindt zich nog niet standaard een bevelvoerder. Alle manschappen van de TS2 zijn wel opgeleid voor een lastminute risicoanalyse.

Bevindingen

Na elke alarmering rukken altijd zowel een TS2 als een TSFlex uit. Daarmee stelt men de slagkracht bij een incident (uit deze twee eenheden) samen tot de slagkracht van een TS6. De bevelvoerder van de TSFlex is de primair operationeel verantwoordelijke voor het incident. De TS2-bemanning bestond bij de invoer van

⁶ Variabele voertuigbezetting: een voertuigbezetting die afwijkt van de standaardvoertuigbezetting zoals bedoeld in artikel 3.1.2, lid 1 van het Besluit veiligheidsregio's.

de maatregel altijd uit twee manschappen. De regio heeft besloten dat conform het vereiste in Uitrust op Maat (UoM) binnen afzienbare tijd altijd een bevelvoerder op de TS2 zit. Inmiddels is dat in ongeveer 80% van de inzetten het geval. Een aantal medewerkers volgt momenteel de bevelvoerdersopleiding. Wanneer zij die afgerond hebben, kan de resterende 20% gerealiseerd worden.

Indien de TS2 als eerste ter plaatse komt (en in de praktijk is dat ook meestal het geval) mag de bemanning, mits dit volgens hen veilig kan, handelend optreden om het incident te beperken of voorbereidende werkzaamheden verrichten in afwachting op de komst van het tweede voertuig. Indien de bemanning van de TS2 besluit om een binneninzet te plegen, nemen zij vooraf contact op met de bevelvoerder van de TSFlex en voeren nog een Last-Minute-Risico-Analyse⁷ uit. Alle manschappen van de TS2 zijn speciaal hiervoor geselecteerd, opgeleid en geoefend.

Toetspunt 11

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden doet geen afbreuk aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel

Beoordeling

De regio heeft op zorgvuldige wijze invulling gegeven aan de invoer van variabele voertuigbezetting. Ze heeft een aparte Risico-inventarisatie en -evaluatie (hierna: RI&E) opgesteld voor de inzet met een TS2 en een TSFlex, en deze laten toetsen en goedkeuren door een arbokerndeskundige. Het bijbehorende plan van aanpak is grotendeels uitgevoerd. Het personeel van de TS2 is speciaal hiervoor geselecteerd, opgeleid en geoefend. De bevelvoerders en manschappen van de TSFlex zijn eveneens speciaal opgeleid. De regio besteedt aandacht aan de weerbaarheid van het personeel tegen verbaal en fysiek geweld en ze inventariseert met regelmaat of het personeel zich veilig voelt bij de inzet met variabele voertuigbezetting.

Bevindingen

De regio heeft al in 2012 een eerste pilot uitgevoerd met een variabele voertuigbezetting op twee posten, Bussum en Hilversum. Na evaluatie van de pilot is besloten variabele voertuigbezetting in de hele gehele regio in te voeren.

De regio heeft herhaaldelijk onderzocht of het personeel zich veilig voelt bij het uitrukken met een TS2 of TS4. Telkens is geconstateerd dat dit het geval was. Zo heeft de regio, naar aanleiding van een verzoek van de minister van VenJ, eigen aanvullend onderzoek gedaan naar de veiligheid in de eerste vijf minuten bij de uitruk met een TS2 of TSFlex, om zo te toetsen wat de (on)mogelijkheden zijn met betrekking tot de veiligheid van het brandweerpersoneel. De resultaten van het onderzoek zijn september 2013 gepubliceerd. Conclusie was het werken met variabele voertuigbezetting voort te zetten en te verbreden naar andere veiligheidsregio's.

Verder heeft de regio vorig jaar een drietal proeven van telkens vier maanden gehouden om te zien welke manier van inzet op de TS2 en TSFlex (bijvoorbeeld vrijwilligers of beroepsmensen op TS2, verschillende inzet dagsituatie en ANW) als

⁷ Een laatste en actuele inschatting van de risico's die men wellicht gaat lopen en een beoordeling of deze aanvaardbaar zijn, gelet op de aard van de werkzaamheden.

het meest veilig en effectief beleefd wordt. De resultaten van de proeven worden meegenomen in de doorontwikkeling van de repressieve organisatie.

De regio beschikt over een 'warme'⁸ RI&E die is opgesteld door een Arbodienst en goedgekeurd door een arbokerndeskundige. Er is daarnaast een RI&E gemaakt met een speciaal voor de TS2 en voor de TSFlex aangepaste risico-inventarisatie. Ook deze is opgesteld door een Arbodienst en goedgekeurd door een arbokerndeskundige. De voortgang van het bij de RI&E behorende plan van aanpak wordt bijgehouden en de meeste maatregelen zijn inmiddels geïmplementeerd.

Hoewel men in de regio aangeeft weinig van doen te hebben met lastige of gewelddadige burgers/omstanders bij de bestrijding van een incident is iedereen een cursus agressie en geweld aangeboden. Het volgen was niet verplicht is en er is niet geregistreerd wie de cursus gevolgd heeft.

Het personeel voor de TS2-bemanningen is/wordt speciaal daarvoor geselecteerd met behulp van criteria die op functievereisten voor een TS2 zijn gebaseerd. Er is bij de pilot met variabele voertuigbezetting bewust gekozen voor het bemannen van de TS2 door manschappen omdat dit volgens de regio zorgt voor een meer flexibele inzet van de TS2. Bovendien beschouwt de veiligheidsregio de bemanning van de TS2 feitelijk als de vooruitgeschoven aanvalsploeg van de eveneens aanrijdende TSFlex.

De bemanning van de TS2 krijgt een specifieke, door de veiligheidsregio ontwikkelde, opleiding voor het uitrukken met een TS2 en wordt met name op het inschatten van risico's (normaliter de taak van de bevelvoerder) geschoold. Ook de bevelvoerders van de TSFlex krijgen een aanvullende opleiding. De bemanning van de TSFlex wordt in een aantal dagdelen geïnformeerd over de taken en (on)mogelijkheden van het gezamenlijk uitrukken met een TSFlex en met een TS2. Er wordt op alle posten regelmatig geoefend op het daar gestationeerde voertuig. Hiervan wordt de aanwezigheid geregistreerd. Soms wordt er samen met (voertuigen van) een andere post geoefend. Het samen oefenen van een TS2 en TSFlex gebeurt niet volgens een oefenplan/oefenkaart en wordt ook niet geregistreerd.

De regio heeft een systeem van profchecks opgezet voor de bemanning van de TS2, TSFlex en bevelvoerders om zo met regelmaat te kunnen toetsen of de mensen nog voldoende vakbekwaam zijn.

Personeelsbevraging

Uit de personeelsbevraging die de Inspectie onder de manschappen en bevelvoerders van de brandweer Gooi en Vechtstreek heeft uitgezet blijkt het volgende:

- De overgrote meerderheid van de TS2-medewerkers (85%) vindt dat zij veilig kunnen optreden met de TS2. Slechts één TS2-medewerker geeft aan dat het optreden met de TS2 onveilig is. Bij de TSFlex-bemanningsleden blijkt dat 51% te zijn.
- Medewerkers zijn sterk verdeeld over de vraag of de brandweer Gooi en Vechtstreek voldoende aandacht geeft aan de veiligheid van het brandweerpersoneel. Het TS2-personeel is hierover positiever dan het TSFlex-

⁸ Een RI&E die is toegespitst op de repressieve werkzaamheden van de brandweer.

personeel. Ditzelfde geldt voor het mogen meedenken over hun eigen veiligheid.

Veiligheid repressief optreden

De Inspectie heeft in Gooi en Vechtstreek nadrukkelijk aandacht besteed aan de veiligheid bij het optreden met de TS2, omdat de regio hierop met regelmaat kritiek ontving. De Inspectie beschouwde daarbij vooral de speciale selectie, opleiding en oefening van de TS2-medewerkers, het daardoor verkregen vakmanschap van deze medewerkers, de inzetmogelijkheden en -beperkingen van deze eenheid en de afspraken met het personeel over het optreden in panden waar brand en rook aanwezig zijn. Daarnaast heeft de Inspectie gekeken naar de RI&E, maar ook goed geluisterd naar de ervaringen van het TS2-personeel.

Gelet op de bevindingen hierin komt de Inspectie tot het oordeel dat de regio Gooi en Vechtstreek geen afbreuk doet aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel, zoals is voorgeschreven in het Bvr om deze afwijkende voertuigbezetting te mogen toepassen.

Toetspunt 12

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden doet geen afbreuk aan de afspraken omtrent het leveren van interregionale bijstand

Beoordeling

De regio behoudt voldoende TS6'en om de vereiste interregionale bijstand te kunnen leveren.

Bevindingen

Bij opschaling naar 'middelbrand' of groter zijn de opvolgende eenheden altijd TS6'en. Voor het leveren van bijstand aan een andere veiligheidsregio worden uitsluitend TS6'en ingezet. Het aantal TS6'en is niet verminderd door de toepassing van variabele voertuigbezetting. Er zijn dus voldoende TS6'en beschikbaar voor het leveren van bijstand.

Toetspunt 13

De veiligheidsregio heeft inzicht in de bereikte resultaten van de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden

Beoordeling

De regio registreert de gerealiseerde opkomsttijden, zijnde de reden waarom variabele voertuigbezetting wordt ingezet, en heeft hiermee ook inzicht in de resultaten van de inzet van variabele voertuigbezetting.

Bevindingen

De regio monitort op regionaal en gemeentelijk niveau alle opkomsttijden van het 1^e voertuig. Ook registreert men of het 2^e voertuig binnen 5 minuten na het 1^e voertuig arriveert. Hiermee verkrijgt men inzicht of het voor inzet van variabele voertuigbezetting beoogde doel, een verbetering van de opkomsttijden, behaald is.

Toetspunt 14

De veiligheidsregio analyseert de resultaten van de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden om maatregelen te kunnen nemen ter verbetering hiervan

Beoordeling

De regio analyseert de bereikte resultaten in relatie tot het beoogde doel.

Bevindingen

In 2012, tijdens de pilot met variabele voertuigbezetting, bleek volgens de regio al dat er sprake was van een aanzienlijke verbetering van de opkomsttijden rondom de in de pilot betrokken posten (b.v. in Bussum, tot invoer van de pilot de slechtstscorende post in de regio qua opkomsttijden, werd een verbetering van de opkomsttijd van 25 % naar 83% geregistreerd). Ook in de jaren na de pilot, waarin de inzet van variabele voertuigbezetting in de gehele regio werd toegepast, bleek uit rapportages dat er sprake is van een verbetering van opkomsttijden en dat, volgens de regio, variabele voertuigbezetting daarin zeer succesvol is.

Zoals al eerder gemeld hanteert de regio hanteert als opkomsttijd van het incident de opkomsttijd van het eerst arriverend voertuig, in de praktijk meestal de TS2 te zijn. Volgens het landelijk kader UoM dient de opkomsttijd van het 2e - tot de slagkracht van een TS6-completerend voertuig als opkomsttijd van een incident gehanteerd te worden. Indien de regio die opkomsttijden zou hanteren, lijkt er weinig winst behaald te zijn door de toepassing van variabele voertuigbezetting. De opkomsttijden komen dan globaal overeen met die uit het inspectieonderzoek uit 2012.

De regio toont aan dat met de TS2 een snellere eerste brandweezorg aan de burger kan worden geboden dan voorheen het geval was en dat het 2^e voertuig meestal binnen 5 minuten aanwezig is zodat dan de slagkracht van een TS6 ter plaatse is. De regio verzuimt aan te tonen wat de meerwaarde van de TS2, naast het sneller aanwezig zijn, is. De bemanning van de TS2 mag -na afweging van risico's- een aantal taken verrichten, maar welke dat in de praktijk zijn en wat de winst daarvan is in de zin van bijvoorbeeld beperken van schade of vermindering van slachtoffers, wordt niet aangetoond.

Toetspunt 15

Het bestuur besluit over voorstellen tot verbetering/optimalisering

Beoordeling

Het bestuur krijgt voorstellen ter verbetering van de inzet van variabele voertuigbezetting voorgelegd en besluit positief hierop.

Bevindingen

De inzet van variabele voertuigbezetting voldoet aan het gestelde doel de opkomsttijden te verbeteren. De regio blijft zoeken om waar mogelijk het uitruksysteem te verbeteren. Zo zijn er in 2016 drie proeven gedraaid om te bezien welke manier van inzet van personeel op de TS2 en TSFlex als het meest prettig, veilig en effectief beleefd wordt (zie toetspunt 11). Het bestuur is hierover geïnformeerd en heeft ingestemd met de proeven.

3.3 Beschikbaarheid brandweerpersoneel

3.3.1 Inleiding

De Inspectie JenV onderzoekt voor dit onderwerp vooral de wijze waarop de veiligheidsregio borgt dat er te allen tijde voldoende brandweermensen beschikbaar zijn om uit te kunnen rukken als dat nodig is. Vooral waar sprake is van van huis opkomende vrijwilligers blijkt dat problemen op te kunnen leveren.

Waar het vroeger voldoende was om een groot aantal brandweermensen te alarmeren in geval van brand en er dan ook altijd voldoende opkwamen naar de post, is dat de laatste jaren onder druk komen staan. Dit brengt de noodzaak met zich mee dat de veiligheidsregio inzicht moet hebben in het aantal beschikbare brandweerlieden, zowel in actuele omstandigheden als in de ontwikkelingen daarin op langere termijn.

Voor dit onderwerp bestaan geen normen in de wet- en regelgeving. De Inspectie JenV brengt daarom in beeld in hoeverre de veiligheidsregio zicht heeft op de aantallen beschikbare brandweerlieden, of maatregelen getroffen worden bij dreigende onderbezetting – zowel in acute situaties als structureel – en of het bestuur wordt geïnformeerd over de paraatheid van het personeel. De Inspectie beoordeelt de veiligheidsregio niet op deze toetspunten.

3.3.2 Bevindingen

Toetspunt 16

De veiligheidsregio heeft inzicht in de beschikbare medewerkers op korte en lange termijn

Bevindingen

Problemen met paraatheid in de regio zijn feitelijk problemen met de beschikbaarheid van vrijwilligers, vooral overdag op werkdagen. De paraatheid van beroepsmensen vormt geen probleem. Zij worden ingeroosterd en die werkroosters geven zicht op wie wanneer komt werken.

Om zicht te krijgen op de paraatheid van vrijwilligers (met een vrije instroom) maakt de regio per (vrijwilligers)post gebruik van een beschikbaarheidssysteem. Vrijwilligers hebben een 'Precom-pager'⁹ waarmee ze kunnen aangeven of en wanneer ze beschikbaar zijn. De postcoördinator ontvangt een melding uit het systeem wanneer de beschikbaarheid van voldoende mensen (per functie) gevaar gaat lopen. Deze kan dan maatregelen nemen om de beschikbaarheid weer op voldoende niveau te krijgen, dan wel het voertuig buiten dienst te melden bij de meldkamer. De betrouwbaarheid van de gegevens over paraatheid is uiteraard afhankelijk van de discipline van de vrijwilliger om zijn beschikbaarheid nauwkeurig

⁹ Dit is een alarmontvanger die de mogelijkheid heeft om door één druk op de knop aan te geven of men bij een alarmering opkomt of niet. Daarnaast kan de gebruiker zijn niet beschikbare dagen (en of uren van de dag) aangeven. Het systeem maakt dan binnen korte tijd een berekening of er voldoende bezetting is. Wanneer er onderbezetting is, krijgt de verantwoordelijke binnen het korps een melding van de situatie. Ook kunnen deze gegevens direct gekoppeld worden naar de meldkamer, zodat deze bij onderbezetting direct een andere eenheid kan alarmeren. Regio's maken wisselend gebruik van deze mogelijkheden. Gooi en Vechtstreek heeft deze koppeling inmiddels gerealiseerd.

en op tijd te melden, maar dat is in de regio geen probleem. Vrijwilligers zijn blij met dit systeem.

Op sommige posten is inmiddels naast vrije instroom voor manschappen een piketdienst ingevoerd voor de chauffeur en bevelvoerder om een uitruk te kunnen garanderen. De posten moeten zelf aangeven of daar behoefte aan/noodzaak voor is.

De brandweer Gooi en Vechtstreek geeft aan voldoende zicht te hebben in de lange termijn paraatheid. Het beschikbaarheidssysteem genereert historische cijfers over de beschikbaarheid van vrijwilligers van alle posten. Die geven, samen met overzichten van de afdeling P&O over aantallen beroepsmensen en vrijwilligers per post, gegevens over instroom, doorstroom en uitstroom per jaar, over (voltooide) opleidingen en dergelijke, en met gegevens/ervaringen van de posten zelf (via de postcoördinatoren) zicht op de lange termijn paraatheid.

Toetspunt 17

De veiligheidsregio neemt maatregelen bij (dreigende) acute problemen in de beschikbaarheid van personeel

Bevindingen

Op postniveau is de postcoördinator verantwoordelijk voor de paraatheid van zijn post. Deze bewaakt of er problemen zijn (of komen) in de acute paraatheid. Als er te weinig mensen beschikbaar zijn probeert de postcoördinator eerst binnen zijn eigen post te kijken of dit opgelost kan worden. Als dat niet kan, probeert hij mensen te 'lenen' bij een naburige post. Als ook dat niet lukt, dan meldt hij zijn post (tijdelijk) 'buiten dienst' bij de meldkamer. Dat gaat (nog) niet automatisch. Postcoördinatoren hebben regelmatig overleg met elkaar en stemmen waar nodig af. Paraatheid staat daarbij vaak op de agenda. De postcoördinatoren informeren de clusterhoofden over ontwikkelingen in de paraatheid van hun medewerkers.

Toetspunt 18

De veiligheidsregio analyseert de beschikbaarheid gedurende langere tijd om maatregelen te kunnen nemen ter verbetering daarvan

Bevindingen

Gegevens uit het P&O systeem, uit het beschikbaarheidssysteem en zachte gegevens en ervaringen van de posten (postcoördinatoren) zelf, worden gekoppeld om te analyseren of en welke maatregelen op de middellange en lange termijn nodig en passend zijn om de paraatheid van de posten te kunnen garanderen. Deze analyse en de bewaking/ monitoring van de beschikbaarheid van personeel op lange(re) termijn is belegd bij de beleidsafdeling preparatie en incidentbestrijding. Als de analyse of monitoring daartoe aanleiding geeft, besluit het management tot bijvoorbeeld werving of vervroegde of extra opleidingen.

Toetspunt 19

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht van de feitelijke beschikbaarheid van het personeel gedurende het jaar en de genomen maatregelen bij problemen daarin

Bevindingen

Het bestuur wordt niet standaard geïnformeerd over de paraatheid van het brandweerpersoneel. Daar waar knelpunten dreigen wordt het bestuur geïnformeerd. Voorbeeld hiervan zijn mogelijke knelpunten rond het zomerrooster van het afgelopen jaar. Ook de lokale bestuurder wordt door het clusterhoofd op de hoogte gesteld bij problemen met de paraatheid van de post(en) in zijn gemeente.

I

Bijlage Enquête brandweerpersoneel

Het repressief optreden van de brandweer bevat per definitie een bepaalde mate van onveiligheid. Het is aan de werkgevers, de veiligheidsregio's, om de veiligheidsrisico's zoveel als mogelijk te beperken en het brandweerpersoneel adequaat te informeren en voor te bereiden op onveilige situaties in het werk door middel van opleidingen, oefeningen en trainingen. Dit is een algemene verplichting vanuit de Arbeidsomstandighedenwet.

Indien een veiligheidsregio wil besluiten tot een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden, mag zij daarbij geen afbreuk doen aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel. Dit is als nadrukkelijke voorwaarde opgenomen in het Besluit veiligheidsregio's. Deels kan dit worden bereikt door middel van objectief te beoordelen acties, zoals een deugdelijke risico-inventarisatie en -evaluatie en maatregelen om de geconstateerde risico's te beperken. Echter, ook de veiligheidsgevoelens van deze mensen spelen hierin een belangrijke rol. Om daarop zicht te krijgen heeft de Inspectie JenV een internet-enquête uitgezet onder het gehele brandweerpersoneel in alle veiligheidsregio's dat dienst doet op een basisbrandweereenheid. Niet alleen onder de brandweermensen die daadwerkelijk dienst doen op een afwijkend samengestelde basisbrandweereenheid, maar ook onder hen die daarmee (nog) geen ervaring hebben.

De vragen in de internet-enquête hebben betrekking op:

- Algemene gegevens, zoals leeftijd en dienstjaren en of de respondent beroepsmatig of als vrijwilliger aan de brandweer verbonden is.
- De soort voertuigen waarmee de respondent uitrukt (TS6, TS4, TS2/SIV).
- Of de respondent een speciale opleiding of oefening heeft genoten als hij/zij uitrukt met een ander voertuig dan de TS6 en hoe deze die opleiding en oefening waardeert.
- Of de respondent zich in het algemeen veilig voelt bij zijn/haar repressieve werkzaamheden.
- Of de respondent zich wel eens onveilig heeft gevoeld, of hij/zij dat gemeld heeft en wat er met die melding is gedaan.
- Een aantal stellingen over de veiligheid bij repressief optreden.

De Inspectie JenV analyseert een aantal van de gevraagde gegevens op regionaal niveau en andere gegevens op landelijk niveau. De gegevens die beïnvloed worden door specifieke regionale omstandigheden (door de wijze van organiseren van de repressieve organisatie) zijn in dit regiobeeld weergegeven. De in de regio Gooi en

Vechtstreek gehouden enquête was op enkele punten uitgebreider dan de enquête die daarna in de andere regio's is uitgezet. Op basis van de pilot-enquête in Gooi en Vechtstreek is hiertoe besloten. Sommige vragen zijn vervallen, andere op een iets andere wijze geformuleerd. Onderstaande resultaten zijn gebaseerd op de pilot-enquête in Gooi en Vechtstreek.

Algemene gegevens

- De enquête is uitgezet onder 362 medewerkers.
- 200 medewerkers hebben de enquête ingevuld, dit is een respons van 55%.
- 76 respondenten doen vooral dienst op een TS2
- 124 respondenten doen vooral dienst op een TSFlex
- 16 respondenten zijn uitsluitend beroepsbrandweerman/vrouw
- 55 zijn zowel beroepsmedewerker als vrijwilliger (dit hoeft niet in dezelfde regio te zijn)
- 128 zijn uitsluitend vrijwilliger

Opleiding en oefening voor het optreden met een afwijkende voertuigbezetting.

De medewerkers van zowel de TS2 als de TSFlex vinden in grote meerderheid dat zij voldoende zijn opgeleid voor hun functies op deze voertuigen. De TS2-medewerkers die vinden dat zij niet voldoende zijn opgeleid geven daarbij vooral aan dat zij de speciale TS2-opleiding (nog niet) hebben gevolgd.

De vraag of de aangeboden oefeningen voldoende aansluiten bij de functie die verricht wordt, is beduidend minder positief beantwoord dan die over de opleidingen. De aanvullende vraag over de redenen waarom men vindt dat de oefeningen niet voldoende aansluiten, laat zowel onder TS2- als TSFlex-medewerkers een grote diversiteit in antwoorden zien. Opvallend daarbij is dat veel TSFlex-medewerkers aangeven dat zij weinig tot nooit oefenen samen met een TS2. Omdat zij in de praktijk wel moeten samenwerken in het gekozen uitrukconcept, vinden zij dat een groot gemis. De TS2-medewerkers onderschrijven dit. Daarnaast geeft een relatief groot deel van de TS2-medewerkers aan zij te weinig geoefend zijn, omdat zij 'normaal' dienst doen op een kazerne waar geen TS2 gestald staat en daar oefenen. Zij oefenen dan te weinig op de TS2.

Vinden de respondenten optreden met een afwijkende voertuigbezetting onveiliger dan met een TS6?

Een grote meerderheid (85%) van het personeel dat wordt ingezet op de TS2 vindt dat het optreden met dit voertuig veilig is. Van het TSFlex-personeel vindt 51% dat het optreden met het eigen voertuig veilig is.

Van de TS2-bemanningen vindt 68% dat de TSFlex snel als opvolgend voertuig aanwezig is. 7% vindt dat dit lang duurt.

Veiligheid heeft de hoogste prioriteit binnen onze organisatie

De TS2-medewerkers zijn duidelijk positiever over de aandacht die de brandweer Gooi en Vechtstreek geeft aan hun veiligheid dan de TSFlex-medewerkers. Deze stelling wordt door 57% van de TS2-medewerkers en door 32% van de TSFlex medewerkers positief beantwoord. 58% van alle medewerkers vindt dat dit (ten minste) deels onwaar is.

II

Bijlage Afkortingen

Afkorting

Bvr
Inspectie JenV
LMRA
OR
RI&E
TS
UoM
VB
VRGV
Wvr

Betekenis

Besluit veiligheidsregio's
Inspectie Justitie en Veiligheid
Last minute risico analyse
Ondernemingsraad
Risico-inventarisatie en -evaluatie
Tankautospuut
Uitruk op Maat
Veiligheidsberaad
Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek
Wet veiligheidsregio's

Missie Inspectie Justitie en Veiligheid

De Inspectie Justitie en Veiligheid houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van justitie en veiligheid om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een rechtvaardige en veilige samenleving.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
[Contactformulier](#) | www.inspectievenj.nl

November 2017

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*